

4.10 Za ta proces sprememb bo potrebno precej časa in polno sodelovanje in zavzetost vseh socialnih partnerjev. Socialni dialog na ravni sektorja (tako na nacionalni kot na evropski ravni) je najpomembnejši instrument za izgradnjo mostu med stališči delodajalcev, samozaposlenih oseb, delavcev in cilji evropske politike. Ta pripomba še zlasti velja za zakonodajo in predpise, ki se nanašajo na posadko, delovni čas in čas počitka članov posadke.

4.11 Za prihodnost evropskega prevoza po celinskih plovniških poteh bi nujno morali posvečati dodatno pozornost

splošnemu in poklicnemu izobraževanju. K temu bi morali svoje prispevati socialni partnerji.

4.12 Sporazumi med socialnimi partnerji na ravni Skupnosti, ki temeljijo na členu 139 Pogodbe o ES, lahko vodijo do posebnih predpisov za prevoz po celinskih plovniških poteh. Tovrstni sporazumi pa pridejo v poštev šele, če se socialni partnerji strinjajo, da so zaradi posebnih potreb tega sektorja ob minimalnih predpisih, ki jih je Svet sprejel na podlagi člena 137 Pogodbe o ES, potrebni dopolnilni predpisi.

V Bruslju, 29. septembra 2005

Predsednica

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Anne-Marie SIGMUND

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu za skupno izjavo Sveta, Evropskega parlamenta in Komisije o razvojni politiki EU Evropsko soglasje

KOM(2005) 311 končno

(2006/C 24/16)

Komisija je 29. julija 2005 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu: *predlog skupne izjave Sveta, Evropskega parlamenta in Komisije o razvojni politiki EU Evropsko soglasje*

Strokovna skupina za zunanje odnose, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 8. septembra 2005. Poročevalec je bil g. ZUFIAUR.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 420. plenarnem zasedanju 28. in 29. septembra 2005 (seja z dne 29. septembra 2005) s 84 glasovi za, 5 glasovi proti in 6 vzdržanimi glasovi.

1. Uvod

1.1 Pobuda Komisije in Sveta, da **vneseta spremembe v Izjavo o razvojni politiki, sprejeto leta 2000**, in na splošno, da se preoblikuje prihodnost te politike, je z vseh vidikov zelo pomembna. Mednarodni razvoj, nova stališča in soglasja o razvojni politiki v mednarodni skupnosti ter spremembe v Uniji sami kažejo potrebo po tej reformi. Vedno večji problemi zaradi nerazvitosti, zlasti v Afriki, in vedno večje razlike med državami, ki jih je povzročila globalizacija, prav tako opozarjajo na potrebo po reformi razvojne politike Skupnosti.

1.2 Nekatere spremembe, ki potekajo **na mednarodni ravni**, in tako ali drugače vplivajo na razvojno politiko, so: večja zaskrbljenost zaradi varnosti po 11. septembru; rezultati konference STO v Dohi leta 2001 in nadaljnji postopek, ki je del agende o razvoju; novo mednarodno soglasje o razvoju, doseženo na vrhu tisočletja (ZN), ki je odmevalo v Monterreyu, Johannesburgu, Kairu in na drugih konferencah, o temah, kot

so financiranje, okolje, integracija načela enakosti spolov in HIV/AIDS; postopek konsolidacije razvojnih politik držav donatorke, ki ga je začel Odbor za razvojno pomoč OECD; konsolidacija številnih novih instrumentov za načrtovanje in izvajanje pomoči, kot so dokumenti strategije za zmanjšanje revščine (*Poverty Reduction Strategy Papers*), pristopi po sektorjih (*Sector-wide Approaches*) in proračunska podpora. Pred nedavnim je forum na visoki ravni za učinkovitost pomoči, ki je marca 2005 potekal v Parizu, na tem področju dosegel napredek, saj so države donatorke podpisale številne obveznosti v zvezi z lastništvom (ownership), upravljanjem, ki temelji na rezultatih, in skupno odgovornostjo.

1.3 Na te spremembe je vplival tudi pomanjkljiv napredek, ki ga je na poti do ciljev, določenih pred petimi leti v dokumentu o razvojnih ciljih tisočletja, pokazala večina kazalnikov. Za zagotovitev teh ciljev do zastavljenega roka leta 2015 mora mednarodna skupnost spremeniti politiko in oblikovati pravi

načrt za izredne razmere. Ta mora biti ob javni razvojni pomoči sposoben ustvarjati še dodatna finančna sredstva in zajeti gospodarsko pomoč, trgovinsko politiko, dolg, intelektualno lastnino, upoštevanje učinkov migracij in krepitev organizacij civilne družbe.

1.4 V istem obdobju so se pojavila pomembna vprašanja **na ravni Skupnosti**, ki prav tako vplivajo na razvoj sodelovanja; reforma zunanje pomoči se je začela leta 2000 s konsolidacijo pomoči EuropeAid in postopkom razčlenitve in decentralizacije v delegacijah Komisije; uveljavitev Kotonovskega sporazuma leta 2003 (spremenjena različica sporazuma, ki je bila pravkar podpisana, predvideva, da bodo države AKP pridobile zagajeni najnižji znesek ne glede na rezultat pogajanj o finančnih perspektivah 2007–2013) in tekoč postopek o vključitvi Evropskega razvojnega sklada v proračun. V širšem smislu dajejo širitev EU na 25 članic, izvajanje evropske varnostne strategije in skupne zunanje in varnostne politike ter razprava o ustavni pogodbi, ki razvojno politiko „politično kombinira“ z zunanjo politiko EU, novo razsežnost razvojni pomoči in zahtevajo nov pristop. Nazadnje bi lahko bile razprave o finančnih perspektivah 2007–2013 priložnost, da se vplive vseh zgoraj navedenih vprašanj prenese v konkretne obveznosti.

1.5 **Postopek posvetovanja**, ki se je začel zaradi teh sprememb v razvojni politiki, je prav tako treba pozdraviti, saj spodbuja demokratično participacijo vseh vključenih akterjev.

1.6 Na začetku tega postopka januarja 2005 je bilo predvideno, da bo sporočilo Komisije sestavljeno v prvi tretjini leta. Sporočilo je bilo nato objavljeno julija 2005 in Komisija je EESO zaprosila za mnenje na to temo. To mnenje je odgovor na zaprosilo. Glede na to, da bo konferenca Združenih narodov o razvoju ciljev tisočletja potekala septembra, EESO meni, da bi bilo primerno, da Komisija, ko bodo znani zaključki te konference, znova odpre posvetovalni postopek, preden zaključí pripravo svoje izjave, ki bo predstavljena na novembrskem zasedanju Sveta. Nadalje bi lahko dejstvo, da ta postopek sovпада z osnutkom stališč drugih institucij — EESO je na primer prispeval svoje stališče o razvojnih ciljih novega tisočletja (znan kot paket Millennium Development Goals⁽¹⁾), Svet pa je pozval k pospešenemu uresničevanju teh ciljev — pomagalo zagotoviti večjo obveznost Evropske unije kot celote do

⁽¹⁾ Ta „paket“, objavljen aprila 2005, sestoji iz treh sporočil Komisije: KOM(2005) 132 o prispevku Evropske unije, KOM(2005) 133 o financiranju razvoja in učinkovitosti pomoči ter KOM(2005) 134 o skladnosti politike za razvoj.

razvojnih vprašanj in predstavlja priložnost za utrditev vodilne vloge, ki jo EU igra v državah v razvoju. EESO meni, da je zelo pomembno, da se vse institucije Skupnosti sporazumejo o splošni zasnovi razvojne politike.

1.7 **Izjavo o razvojni politiki**, sprejeto leta 2000, sta skupaj pripravila Komisija in Svet, in izraža splošno podporo in soglasje temu dokumentu. Tokrat namerava Komisija vključiti tudi Parlament. EESO si zelo želi pridobiti ključno vlogo v tem postopku, ker meni, da razvojna politika zasluži največjo podporo evropske javnosti in institucij, ki predstavljajo civilno družbo.

1.8 EESO meni, da bi bilo smiselno, da bi dokument Komisije — Prihodnost razvojne politike EU — ki je posvetovanje in razpravo nedavno usmeril na to zadevo, okreplil prizadevanja za oceno **učinkovitosti pomoči** Skupnosti od njenih začetkov in zagotovil bolj podrobno analizo ozkih grl in problemov, ki so vsa leta vplivali na njeno učinkovitost⁽²⁾. Po mnenju EESO so problemi nastali zaradi počasnosti izvajanja programov, visokih administrativnih in drugih stroškov, povezanih s sredstvi, dodeljenimi projektom, povezovanja pomoči, sekundarne vloge, ki so jo igrale države upravičenke ter nepredvidljivosti in nestanovitnosti tokov pomoči. Dobro bi bilo, da bi Komisija vsaj v obliki povzetka ocenila učinek izjave iz leta 2000 in različne probleme, pred katerimi se je znašlo sodelovanje Skupnosti, ter rezultate, ki jih je dosegla, in izkušnje, ki jih je pridobila v tem času. Obstajajo pa druge nedavne študije⁽³⁾, opravljene s podporo Evropske komisije, ki v tem pogledu zagotavljajo zelo uporaben referenčni okvir. EESO meni, da omejena učinkovitost, ki jo je razvojna pomoč pokazala v boju proti revščini, kaže na potrebo po določeni stopnji samokritike in spremembah prihodnje razvojne politike ter po nadaljevanju prizadevanj Komisije za izboljšanje kakovosti in učinkovitosti pomoči Skupnosti.

2. Razvojna politika EU: cilji in naloge

2.1 Tako sporočila o paketu razvojnih ciljev novega tisočletja kot obveznosti iz Barcelone 2002 v zvezi z uresničevanjem ciljev iz Monterreya načenjajo dva osnovna vidika politike pomoči — obseg zagotovljenih javnih sredstev in njihovo učinkovitost. O tej zadevi je bilo doseženo **občutno mednarodno soglasje**, ki se kaže v **razvojnih ciljih novega tisočletja**, ki jih je sprejelo 189 držav⁽⁴⁾. Zmanjšanje in, dolgoročno gledano,

⁽²⁾ Kljub vsemu je treba omeniti analizo učinka, ki spremlja predlog Komisije, letno poročilo o razvojni politiki in zunanji pomoči Skupnosti, kot tudi tematske in geografske ocene Komisije, ki sistematično zajemajo konkretno izvajanje razvojne politike.

⁽³⁾ Ocena ODI/ICEI/ECDDPM razvojne politike ES. Poročilo o študiji DPS iz februarja 2005.

⁽⁴⁾ Resolucija Generalne skupščine ZN A/RES/55/2 z dne 8. septembra 2000.

izkoreninjenje revščine mora biti vodilno načelo vseh razvojnih politik. O soglasju o razvojnih ciljih novega tisočletja se rado govori, pri tem pa se spregleda dejstvo, da vključujejo osem ciljev socialnega, gospodarskega in ekološkega razvoja, med katerimi je najvišje postavljeno zmanjšanje revščine za 50 odstotkov do leta 2015, in da imajo ti cilji praktično obliko 18 količinsko merjenih podciljev z enim ali več kazalniki za vsakega izmed njih. Evropska obveznost do vsakega izmed razvojnih ciljev novega tisočletja mora biti v skladu z njegovo praktično in operativno razsežnostjo. Obstoj praktičnih podciljev in kazalnikov za razvojne cilje novega tisočletja lahko pomaga povečati tako zelo potrebno odgovornost in preglednost sodelovanja na splošno, predvsem evropske pomoči (°).

2.2 Razvite in revne države imajo prvič po nekaj desetletjih **skupno razvojno agendo** za upravljanje globalizacije ter ji poskušajo bolje vključiti in usmeriti v socialno kohezijo. K razvoju je treba na vsak način pristopiti na integriran in vseobsegajoč način, tako da se v boju proti revščini upošteva vpliv različnih politik, od trgovinskih do okoljskih, vključno s politiko priseljevanja in varnostno politiko. Pomembno je, da vsaka pobuda za boj proti revščini upošteva pristop, ki temelji na enakosti spolov.

3. Smernice in nosilci evropske razvojne politike

3.1 **Temeljni vzroki revščine** so številni, zelo različni in se razlikujejo glede na kontekst. Revščine tudi ni mogoče opredeliti le z dano stopnjo dohodka. Pomeni položaj izredne ranljivosti, ki je posledica pomanjkanja fizičnih, finančnih in človeških virov. Boj proti revščini ni le vprašanje povečanja splošnega obsega pomoči. Zato je treba ustvariti pogoje za povečanje in pravilno razporeditev bogastva; razvite države morajo spremeniti svojo trgovinsko in gospodarsko politiko; razširiti je treba lokalne trge revnih držav; spodbuditi je treba demokratične institucije; in okrepiti je treba organizacije civilne družbe. Med vlogo države in vlogo trga mora biti učinkovito in pravično razmerje. Izkušnje zadnjih desetletij kažejo, da če države ne morejo zagotoviti materialne in nematerialne infrastrukture, ni mogoče spodbujati razvoja.

3.2 Načrti za formaliziranje premoženjskih pravic za najrevnejše sektorje (vključno s premoženjem majhne očitne vrednosti, kot so barakarska predmestna naselja v nekaterih državah

Latinske Amerike) so pokazali, da lahko zakonite premoženjske pravice pozitivno vplivajo na razvoj. EESO meni, da bi jih bilo treba upoštevati pri evropski razvojni politiki.

3.3 EESO želi poudariti tudi pomen izobraževanja in usposabljanja kot javnih dobrin. Izobrazba ima pozitivne učinke ne le na posameznike, ki se izobražujejo, temveč na celotno družbo. Izobrazba v kakršni koli obliki predpostavlja krepitev človeškega kapitala za lažji napredek v smislu rasti, zaposlitve in prihodkov. Četrta od razvojnih ciljev tisočletja — vsem ljudem omogočiti osnovno izobrazbo — mora čim prej vključiti druge dejavnosti v zvezi s srednjim in strokovnim izobraževanjem. Institucije EU in države članice bi morale podvojiti prizadevanja za medsebojno sodelovanje na področju izobraževanja.

3.4 **Gospodarska rast in več delovnih mest** sta predpogoja za razvoj v revnih državah. Rast ni mogoča brez najmanjše ravni infrastrukture, sistemov razporeditve dohodka, dostopa do izobrazbe in zdravstvenega varstva, visokokakovostnih institucij in družbenega soglasja. Če ta družbeni kapital ni urejen, je nemogoče doseči gospodarski razvoj v smislu socialne kohezije. Revščina pa je nepremagljiva ovira za rast. Spodbujanje proizvodne miselnosti, ukrepi za pomoč razvoju neformalnega gospodarstva (spodbujanje samozaposlitve in socialne ekonomije, razvoj MSP, primerni sistemi socialnega varstva) in razvijanje pomembnega lokalnega in regionalnega trga so po mnenju EESO ukrepi, ki bi lahko prispevali h gospodarskemu razvoju v revnih državah.

3.5 Odpiranje **mednarodne trgovine** zagotavlja velike priložnosti za pomoč najmanj razvitim državam, da se izkopljejo iz revščine in nerazvitosti. Kljub temu pa sedanje trgovinske ureditve dajejo prednost visoko razvitim državam v škodo najrevnejših. EESO je to poudaril v različnih mnenjih, nazadnje v mnenju o socialni razsežnosti globalizacije (°). Zato bi bilo v okviru trenutnega cikla pogajanj STO, katere naslednje zasedanje bo decembra v Hongkongu, in dvostranskih pogajanj Evropske unije primerno izboljšati dostop držav v razvoju do trgov razvitih držav, zmanjšati ali ukiniti vse subvencije — vključno s subvencijami za kmetijstvo — ki povzročajo izkrivljanja v trgovinskih izmenjavah, državam v razvoju znatno zmanjšati izvozne ovire in reformirati Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (t. i. TRIP). Zato bi bilo priporočljivo preprečiti odvisnost razvojne pomoči EU od stališč, ki jih države v razvoju sprejmejo v multilateralnih trgovinskih pogajanjih. Nekatere mednarodne finančne institucije ravnajo namreč ravno tako.

(°) Razvojni cilji novega tisočletja so: 1. izkoreninjenje revščine in lakote po vsem svetu; 2. osnovna izobrazba za vse; 3. spodbujanje enakosti spolov; 4. zmanjšanje smrtnosti otrok; 5. boljša zdravstvena oskrba mater; 6. boj proti HIV/AIDS-u, malariji in drugim boleznim; 7. ekološka trajnost; 8. vzpostavitev globalnega partnerstva za razvoj.

(°) Mnenje o socialni razsežnosti globalizacije – prispevku politike EU k širitvi koristi za vse, UL C 234, 22.9.2005.

3.6 Najbolj revne in najmanj razvite države so pri vključevanju v zunanje trge zelo ranljive in nimajo virov, da bi obvladovale različne stopnje gospodarske preobrazbe. Zato bi morala biti razvojna politika usmerjena v **postopno integracijo v svetovne trge**, zagotavljanje naložb v infrastrukturo, izobraževanje in zdravje ter v razvijanje demokratičnih institucij in vzpostavitev lastnih učinkovitih notranjih in regionalnih trgov v teh državah.

3.7 EESO je mnogokrat izrazil svojo podporo vključevanju **socialne razsežnosti v trgovinske sporazume** EU ter sporazume EU o političnem združevanju in sodelovanju (7). Ta minimalna socialna razsežnost bi morala vključevati spodbujanje spodobnega dela, razvijanje sistemov javnega in zasebnega socialnega varstva in popolno spoštovanje pravic zaposlenih (osem temeljnih konvencij Mednarodne organizacije dela (ILO) (8) in konvencije št. 168 o spodbujanju zaposlovanja, 183 o zaščiti materinstva in 155 o varnosti in zdravju na delovnem mestu).

3.8 **Spodobno delo** (tj. spodobni delovni pogoji, tako glede pogodbenih obveznosti kot pogojev, v katerih se delo opravlja) je bistvenega pomena za razvoj. Zato EESO meni, da bi bilo treba v pravila STO vključiti socialno poglavje, da se zagotovi upoštevanje teh človekovih pravic na delovnem mestu.

3.9 Razvojni cilji novega tisočletja ne upoštevajo dovolj te temeljne razsežnosti, čeprav so vplivi globalizacije na socialne pogoje na splošno in zlasti na delovne pogoje očitni. EESO predlaga, da se v vmesno oceno razvojnih ciljev novega tisočletja vključi analiza položaja socialnih in zaposlitvenih pravic in da spodobno delo v prihodnosti postane **deveti razvojni cilj novega tisočletja**.

3.10 **Razvoj in varnost ljudi** bi morala biti vzajemno dopolnjujoča se koncepta in okrepiti razvojno politiko EU. Res je, da sta varnost in zagotovitev nekonfliktnega okolja predpogoja za razvojno strategijo, ki temelji na izkoreninjenju revščine. Po drugi strani pa ekonomski in socialni razvoj predstavlja bistveno jamstvo za varnost. EESO je prepričan, da mora biti spoštovanje človekovih pravic ključna prednostna naloga razvojne politike EU, v boju proti revščini pa je treba posebno pozornost nameniti pravicam žensk. S tem bo bistveno prispevala k zmanjšanju revščine in večji varnosti v svetu.

(7) Mnenje o načinu vključitve socialnih vidikov v sporazum o gospodarskem partnerstvu UL C 255, 14.10.2005; mnenje o socialni koheziji v Latinski Ameriki in na Karibih, UL C 110, 30.4.2004; mnenje o človekovih pravicah na delovnem mestu, CESE 933/2001.

(8) Konvencija št. 87 o sindikalni svobodi in varstvu sindikalnih pravic; Konvencija št. 98 o uporabi načel o pravicah organiziranja in kolektivnega dogovarjanja; Konvencija št. 29 o prisilnem delu; Konvencija št. 105 o odpravi prisilnega dela; Konvencija št. 111 o diskriminaciji pri zaposlovanju in poklicih; Konvencija št. 100 o enakem nagrajevanju moške in ženske delovne sile za delo enake vrednosti; Konvencija št. 138 o minimalni starosti za sklenitev delovnega razmerja; Konvencija št. 182 o prepovedi najhujših oblik dela otrok in takojšnjem ukrepanju za njihovo odpravo.

3.11 EESO znova poudarja (9) potrebo, da se v razvojno politiko EU vključijo ukrepi za zaščito oseb, ki se povsod po svetu zavzemajo za človekove pravice, tudi človekove pravice na delovnem mestu (10).

3.12 Izredna **ranljivost** mnogih skupnosti in obstoj novih in dolgoletnih groženj so povečale tveganje tako naravnih katastrof kot nesreč, ki jih povzročijo človek. Razvojna politika mora to upoštevati in sprejeti bolj preprečevalen pristop. Na področjih, dovzetnih za nasilje, mora načrtovanje ukrepov razvojne politike vključevati strogo analizo dejavnikov, ki sprožijo konflikt, in mnoge izmed teh ukrepov usmeriti v podporo organizacijam civilne družbe v njihovih prizadevanjih, da bi utrdile mir ter rešile in preprečile nove konflikte in grožnje.

3.13 EESO meni, da je treba varstvo okolja kot enega od treh stebrov **trajnostnega razvoja** obravnavati enako prednostno kot ekonomsko in socialno razsežnost. EESO zato poudarja potrebo, da se pri izvajanju razvojnih strategij doda okoljevarstvena razsežnost kot kazalnik učinkovitosti. Nadalje bi bilo treba kot predpogoj za projekte in dejavnosti določenega obsega uvesti študije vpliva na okolje.

3.14 EESO je tudi prepričan, da samo nacionalne strategije v državah upravičenkah ne zadostujejo za premostitev **globalnih okoljevarstvenih izzivov**. Razvite države morajo prevzeti svoj del odgovornosti in prispevati levji delež stroškov, potrebnih za reševanje globalnih ekoloških problemov. EU bi morala dati programom za reševanje tovrstnih problemov na razpolago dodatne finančne vire.

3.15 Enostavno sprejetje držav v razvoju v mednarodno trgovino verjetno ne bo dovolj, da bi se izkopale iz revščine in neenakopravnosti. Zato bi bilo treba v teh državah ustvariti pogoje za razvoj z doseganjem gospodarskega in političnega napredka ter začeti izvajati politike prerezporejanja bogastva iz bogatih držav v revne. Sočasno pa bi morale države donatorke razumeti, da razvojna pomoč ni namenjena le koristi revnih držav — bistvena je tudi za prihodnost bogatih držav, saj revščina in neenakopravnost ogrožata varnost in razvojni potencial teh držav. EESO je prepričan, da je slednja naloga ena izmed tistih, ki jih najbolj opravlja organizirana civilna družba.

3.16 Razvojna politika EU lahko zato pozitivno prispeva k **integraciji migracijskih tokov** in k spodbujanju politike **skupnega razvoja** z državami izvora (11). Sodelovanje z državami izvora je bistveno za zakonito upravljanje migracijskih tokov in za to, da se pri sprejemu priseljencev upoštevajo tako pravice, ki jih imajo kot priseljenci, kot tudi pravice, ki jih imajo kot

(9) Mnenje o socialni koheziji v Latinski Ameriki in na Karibih, UL C 110 z dne 30.04.2004, str. 55.

(10) Posebej pomembno vprašanje je kršenje sindikalnih pravic v mnogih delih sveta, kot je Latinska Amerika, kjer sindikaliste preganjajo, zapirajo in mnogokrat celo ubijajo.

(11) Glej mnenje EESO o Zeleni knjigi o pristopu EU do upravljanja ekonomske migracije UL C 255, 14.10.2005.

polnopravni državljani⁽¹²⁾. Tudi migracije morajo prispevati k razvoju držav izvora migrantov⁽¹³⁾. Zato je treba razviti politike, ki bodo zagotovile kompenzacije za beg možganov, ukiniti je treba izkoriščevalske pristojbine ob nakazilih denarja, ki ga izseljenci pošiljajo družinam, ki so ostale v domovini, izseljencem pa je treba ponuditi pomoč, da se vrnejo v svoje države in tam spodbudijo razvoj, na primer z ustanovitvijo proizvodnih podjetij.

4. Merila za ukrepanje evropske razvojne politike

4.1 Vprašanje **koherentnosti** politik — že dolgotrajno vprašanje pomoči Skupnosti, ki ima pravno podlago v pogodbah — ponovno prevzema pomen v novem mednarodnem smislu, ki ga zaznamujejo varnostna agenda in učinki globalizacije na trgovino, kmetijstvo, zaposlovanje, migracije itd. Nedavno sporočilo Komisije jasno kaže pomen tega vprašanja in pripravljenosti EU, da zagotovi ustrezen odziv. Pobuda EBA (vse, razen orožja) predstavlja nov pristop h koherentnosti, kar zadeva trgovinsko politiko do revnih držav.

4.2 Razvojna politika EU ni mišljena kot popravljali instrument, usmerjen v zmanjšanje morebitne škode v razvoju revnih držav, ki so jo povzročile druge politike, kot sta trgovinska ali varnostna politika. EESO je prepričan, da bi boljše usklajevanje med različnimi direktorati Komisije (na primer med direktoratom za trgovino in zaposlovanje) in občasna ocena vpliva politike Skupnosti na socialno kohezijo v državah v razvoju, v kateri bo imela organizirana civilna družba vodilno vlogo, pomagala izboljšati učinkovitost tega pristopa.

4.3 Koherentnost vseh politik EU pa ne sme osiromašiti vsebine razvojne politike, tako da bi se razvojna politika uporabila za druge ukrepe Skupnosti in bi se pri tem spregledale posebne značilnosti in cilji razvojnih ukrepov. Iz istega razloga mora razvojna politika Unije, ki je vedno bolj vključena v zunanje ukrepe in ki se nenehno spreminja, ohraniti nekaj **neodvisnosti** od drugih vrst zunanjih ukrepov, da bo lahko dosegla cilje in izpolnila naloge.

4.4 EESO je mnenja, da je treba razvojno politiko Skupnosti in politike 25 držav članic še bolj **uskladiti**. Podpora vseh držav članic razvojnim ciljem novega tisočletja in stališčem

Odbora za razvojno pomoč OECD bi to morala olajšati. Politike držav donatoric, ki si pogosto nasprotujejo, bi morale biti bolj koherentne. Pomanjkanje koherentnosti vodi do visokih stroškov transakcij, trošenja, podvajanja dela, neosredotočenega pristopa in precejšnjih komplikacij za države prejemnice. Na evropskem vrhu v Barceloni marca 2002 se je EU zavezala, da bo sprejela praktične ukrepe za uskladitev politik in postopkov do leta 2004, tako v Evropski komisiji kot v državah članicah. Vendar priporočila, nastala na osnovi teh obveznosti, niso bila uresničena. EESO je prepričan, da je učinkovito približevanje politik EU in držav članic bistveno za prihodnost razvojne politike Skupnosti. EESO bo po svojih najboljših močeh spodbujal razpravo z evropskimi organizacijami civilne družbe, da bi se vzpostavila **skupna evropska platforma za razvojno politiko**. EESO podpira tudi stališče Komisije v zvezi s potrebo po razvojni politiki na evropski ravni, ki bo vključila tako države članice kot Komisijo.

4.5 Glavna dodana vrednost razvojne politike Skupnosti bi morala biti izboljšanje **usklajevanja in dopolnjevanja** s politikami držav članic. EU ima primerjalne prednosti, kot so velikost, podoba nevtralnosti in prispevek k svetovnim skladom. Vse te prednosti mora tudi uporabiti.

4.6 Sočasno EESO podpira zamisel, da bi **EU enotno sodelovala v vseh multilateralnih forumih**, ki zadevajo razvoj. EU mora imeti dejavno vlogo v reformiranju multilateralnega sistema in sprejeti **skupno stališče**. To bi moralo veljati za sistem Združenih narodov kot del postopka, ki ga je odprl generalni sekretar ZN, in mednarodnih finančnih institucij ter drugih multilateralnih forumov, kot so Odbor za razvojno pomoč, Pariški klub, G8 in STO. Sposobnost EU, da kot močan mednarodni akter vpliva na druge, je odvisna od tega, ali bo znala v multilateralnih organih ohraniti usklajena stališča. Podobno mora EU okrepiti mehanizme za posvetovanje in usklajevanje s specializiranimi agencijami ZN in drugimi državami donatoricami.

4.7 Bistvena je **institucionalna razsežnost** razvoja in izboljšanje zmogljivosti lokalnih institucij v državah prejemnicah. Močnejše institucije so ključne za vzpostavitev dobre uprave, ki omogoča razporejanje in upravljanje virov tako, da se izpolnijo potrebe, vseeno pa se upoštevajo merila sodelovanja, preglednosti, odgovornosti, boja proti korupciji, pravičnosti in pravne države. Povečanje sposobnosti in virov organizacij civilne družbe je prav tako bistveno za zagotovitev, da bodo te države lahko same prevzele razvojni postopek.

⁽¹²⁾ Mnenje EESO o priznanju državljanstva Unije (UL C 208, 3.9.2003).

⁽¹³⁾ Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Migracije in razvoj – konkretne smernice (KOM (2005) 390 končno).

4.8 V tej zvezi bi morala EU **zbrati informacije in se učiti** iz programov sodelovanja z novimi državami članicami, ki so v kratkem času napredovale od držav prejemnic med države donatorke. Njihova ocena stališča partnerja prejemnika bi lahko bila zelo uporabna pri posredovanju inovativnih načinov upravljanja pomoči.

4.9 Zaradi visoke stopnje **decentralizacije** v državah prejemnicah je treba izboljšati mehanizme za udeležbo različnih partnerjev in pri sodelovanju izvajati oblike usklajevanja, ki uporabljajo pristop „od spodaj navzgor“ (bottom-up).

4.10 Izboljšanje postopkov usklajevanja in posvetovanja bi moralo prinesiti večjo **učinkovitost in uspešnost** pomoči, saj bodo stroški transakcij manjši. Toda na učinkovitost vplivajo mnogi drugi dejavniki, njihovo spremljanje pa mora biti sestavni del sodelovanja Skupnosti. Komisija je vzpostavila stroge sisteme za ocenjevanje in spremljanje kakovosti pomoči; le-te bi bilo treba uporabljati v večjem obsegu, ne le ker so zanesljivi, temveč predvsem, ker ponujajo dragocene izkušnje. Druga bolj splošna vprašanja, kot je preučitev zamenljivosti ⁽¹⁴⁾ pomoči, bi bilo treba vključiti v ocene pomoči, ki jih opravljajo institucije Skupnosti.

4.11 Načelo **lastništva**, ki se je doslej različno uporabljalo v različnih geografskih kontekstih, bi bilo treba uskladiti in pri tem izkoristiti sedanje dobre prakse in izkušnje pri njegovem izvajanju. Sodelovanje in lastništvo bi morala zaznamovati vsako fazo načrtovanja dejavnosti, programov ali projektov: od razpravljanja o usmeritvenih nacionalnih programih do naknadnih ocen ukrepov.

5. Interesne skupine v razvojni politiki

5.1 Razvojna politika Skupnosti je **javna politika**, ki vključuje **mnoge interesne skupine**. Institucije Skupnosti bi morale to dejstvo bolj upoštevati in različnim evropskim organizacijam olajšati sodelovanje v tej politiki. Sodelovanje med različnimi interesnimi skupinami, tako javnimi kot zasebnimi, je predpogoj za učinkovitost in koherentnost razvojne politike.

5.2 Izvajanje načel **združevanja, udeležbe in lastništva** je izboljšalo sodelovanje pri razvoju, ki ga je treba vzdrževati in razširiti z večjim vključevanjem drugih družbenih akterjev in ne le vladnih.

⁽¹⁴⁾ Pojem pomeni, da prejemniki razvojne pomoči njene vire neprimerno uporabljajo.

5.3 Za pripravljanje dolgoročnih politik za boj proti revščini in boljše izkoriščanje sredstev razvojne pomoči je potreben učinkovit pakt med demokratičnimi oblastmi držav prejemnic ter ekonomskimi in socialnimi oblastmi v teh državah.

5.4 EESO je prepričan, da bi morala krepitev organizacij civilne družbe (delojemalcev, delodajalcev, potrošnikov, posebnih organizacij za človekove pravice itd.) na južni polobli postati ena izmed glavnih prednostnih nalog razvojne politike EU. Zmanjševanje revščine in neenakopravnosti v veliki meri vključuje sposobnost organizacij civilne družbe, da postavijo zahteve, se pogajajo, sklepajo kompromise in sodelujejo. Razvojna politika EU bi morala v skladu s tem ne le spodbujati učinkovito udeležbo pri ukrepih, ki so posledica razvojne pomoči, temveč bi morala tudi **okrepiti prave organizacije civilne družbe** in spodbuditi družbe, ki jih zastopajo ⁽¹⁵⁾, da jih bodo priznale kot temeljne interesne skupine v razvoju. V ta namen bi bilo treba uvesti posebne proračunske postavke.

5.5 Nadalje bi morala razvojna politika EU spodbuditi uvedbo pravnega okvira v državah prejemnicah, ki bo omogočil organizacijam civilne družbe, da sodelujejo pri razvoju svoje države: tako da omogoči finančna sredstva za izgradnjo zmogljivosti, udržitvev dogovorov za tekoče sodelovanje in dialog, uvedbo postopkov za sodelovanje teh organizacij na vseh stopnjah nacionalnih in regionalnih usmeritvenih programov in širjenje dobre prakse. O ukrepih, ki jih podpira EU, bi se bilo treba posvetovati tudi z evropskimi organizacijami.

5.6 Doslej so le države AKP priznale formalno vključenost organizacij civilne družbe na vseh stopnjah razvojnega sodelovanja. Ta obveznost, določena v Kotonovskem sporazumu, ne obstaja v sodelovanju z drugimi regijami, kjer poteka le neformalno posvetovanje ⁽¹⁶⁾. EESO poziva, naj prihodnja razvojna politika EU razširi to pobudo na druge regije in ustanovi formalne mehanizme za vključitev organizacij civilne družbe v načrtovanje, izvajanje in ocenjevanje razvojnih politik.

⁽¹⁵⁾ EESO se zaveda pomena zastopanja organizacij civilne družbe, to vprašanje preučuje poseben pododbor. Kotonovski sporazum AKP-ES vsebuje različna izborna merila za nevladne organizacije, v tem primeru za vire Evropskega razvojnega sklada. Podobno mnenje EESO o organizirani civilni družbi in evropskem upravljanju: prispevek Odbora k osnutku bele knjige navaja merila zastopanja za evropske organizacije civilne družbe.

⁽¹⁶⁾ Na primer forumi civilne družbe, ki jih v zvezi z odnosi med EU in Andsko skupnostjo, Srednjo Ameriko, Mehiko in državami Mercosurja organizira GD RELEX.

5.7 Kotonovski sporazum nevladnim akterjem ponuja enkratno priložnost za dostop do deleža virov EU, ki se dodeli vsaki državi (sredstva ERS za nacionalne in regionalne usmeritvene programe). Namen teh sredstev je okrepiti zmogljivost civilne družbe in ji omogočiti, da se dejavno vključi v izvajanje regionalnih ali nacionalnih strategij za zavezitev revščine.

EESO poziva, da se v odnosih EU z drugimi regijami, kot je Latinska Amerika in države Evro-mediteranskega partnerstva, uporabi model za posvetovanje s civilno družbo.

5.8 Nadalje si je pri teh spremembah razvojne politike EU treba prizadevati za zagotovitev, da se pravice do sodelovanja ne le priznajo, temveč tudi izvajajo. V praksi obstajajo resne vrzeli pri izvajanju dogovorjenega, kar predstavnikom organizacij civilne družbe otežuje, da bi popolnoma razumeli sporazume in da bi učinkovito posvetovanje steklo. Opredeliti je treba merila za zastopanje organizacij civilne družbe in odstraniti ovire za dostop do finančnih sredstev Skupnosti.

5.9 Ključ za spodbujanje cilja spodobnega dela je uvajanje **stabilnih in demokratičnih okvirov za delovna razmerja**. Je pa tudi temelj gospodarskega razvoja. EESO zato meni, da bi moralo biti spodbujanje uravnovešenega socialnega dialoga eden izmed ciljev evropske razvojne politike. Ob upoštevanju bogatih izkušenj, ki jih ima Evropa na tem področju, EESO meni, da je treba v to nalogo vključiti evropske sindikate in organizacije delodajalcev.

5.10 Podjetja morajo igrati proaktivno vlogo pri omogočanju trajnostnega razvoja, kot potrjuje OECD v svojem kodeksu ravnanja za multinacionalna podjetja⁽¹⁷⁾. EESO je prepričan, da bi morala razvojna politika EU prispevati k spodbujanju **socialne odgovornosti podjetij**, predvsem v državah, ki jim daje pomoč. Kot je že izrazil v prejšnjih mnenjih⁽¹⁸⁾, je EESO prepričan, da če bodo podjetja v državah, ki koristijo pomoč, ravnala vsaj na enak način kot sicer na splošno v Evropi, v skladu z istimi delovnimi, socialnimi in ekološkimi merili, bodo znatno prispevala k ekonomskemu in socialnemu razvoju teh držav.

5.11 Razvojna politika je lahko uspešna in se lahko razvija le, če prejme ustrezno **podporo družbe**. EESO meni, da si je

treba za ozaveščanje ljudi o razvojni pomoči zelo prizadevati. Nastajanje „ozaveščenosti globalnega državljana“, ki se odraža predvsem pri okoljskih vprašanjih, bi bilo treba okrepiti in razširiti na vprašanja revščine, neenakopravnosti in svetovnih javnih dobrin. EESO je prepričan, da je treba v to nalogo vključiti šole, sredstva javnega obveščanja in seveda organizacije civilne družbe. EESO bi z veseljem deloval kot instrument te politike v sodelovanju z evropskimi institucijami.

6. Prednostne naloge: osredotočanje in diferenciranje razvojne politike EU

6.1 Da bi bila pomoč bolj učinkovita in bi imela večji vpliv, bi bilo smiselno, da se osredotoči na nekatere sektorje, katerim lahko EU prinese večjo **ododano vrednost**, ali kjer to predstavlja nekaj, česar drugi donatorji ne morejo zagotoviti. Vendar izkušnje kažejo, da je težko in včasih celo neprimerno določiti take prednostne naloge ali vnaprej opredeliti, kaj bi utegnila biti dodana vrednost Skupnosti. Vsekakor pa bi bilo treba načrtovanje po državah uporabiti kot instrument za pogajanja med partnerji. Strateški dokumenti za zmanjšanje revščine (Poverty Reduction Strategy Papers) bi morali predstavljati temelj tega dela.

6.2 EESO je menja, da morajo biti motivi, na katerih temelji razvojna politika, tako politični kot etični: če današnje neenakosti ne bodo odpravljene, globalizacija ne bo delovala. Zato je EESO prepričan, da razvojna politika EU ne more biti usmerjena le v težave nerazvitosti. Del dodane vrednosti, ki bi jo morala EU zagotoviti, je delovanje v korist **globalnih multisektorskih strateških ciljev**, kot so zdravje (tudi reproduktivno), izobraževanje, enakost spolov, varstvo okolja, ustanavljanje produktivnih podjetij in ustvarjanje delovnih mest, zlasti spodobnih delovnih mest. Bistvena za to je zagotovitev razvojnega sodelovanja z dodatnimi finančnimi viri iz novih finančnih instrumentov.

6.3 Sodelovanje Skupnosti je bilo že od začetka **geografsko osredotočeno**, ki pa je lahko tudi zelo kompleksno, kot v primeru držav AKP, ki sodelujejo v okviru Kotonovskega sporazuma. Izkušnje zaporednih konvencij iz Loméja in Cotonouja bi morale pomagati drugim regijam, zlasti v Aziji, ali državam, ki so se obvezale k izpolnjevanju razvojnih ciljev novega tisočletja. Zato je nastala potreba po bolj prilagodljivih, stalnih in strukturiranih mehanizmih z drugimi deli sveta, ki prejemajo pomoč Skupnosti; preseči morajo tradicionalni vzorec vrhov in sporazumov ter zagotoviti bolj strateško vizijo sodelovanja. Nadalje bi morala pomoč Skupnosti doseči **vse** revne države.

⁽¹⁷⁾ Smernice OECD za multinacionalna podjetja.

⁽¹⁸⁾ Mnenji EESO o zeleni knjigi o spodbujanju okvira za družbeno odgovornost podjetij (UL C 125, 27.2.2002) in o sporočilu Komisije - socialna agenda (UL C 294, 25.11.2005).

6.4 EESO se strinja, da bi območja **Afrike** južno od Sahare postala prednostna cona razvojne pomoči EU. Vendar je za učinkovitost tega projekta potrebna boljša uprava v Afriki, tako na nacionalni kot na regionalni ravni, ki vključuje afriške meddržavne organizacije, posamezne države in organizacije civilne družbe. Zaradi svoje neodvisnosti, bližine ljudem in odzivnosti lahko slednje zagotovijo, da državljani prevzamejo resnično odgovornost za razvojno politiko, ki jih neposredno zadeva.

6.5 Zato EESO predlaga, da bi bilo treba afriškim organizacijam civilne družbe olajšati dostop do finančnih sredstev Skupnosti, ki jim bo zagotovil neposreden dostop na nacionalni ravni. Ustanoviti bi bilo treba tudi horizontalni program za financiranje nedržavnih akterjev, organizacije civilne družbe pa bi bilo treba sistematično vključevati v pripravo in izvajanje politik in strategij sodelovanja.

6.6 Da bi zagotovili, da bodo ugodnosti gospodarskega razvoja pomagale čim več ljudem in da ne bo prišlo do zlorab, EESO želi, da bi dejavnosti za pomoč upoštevale načela socialne kohezije in spodobno delo za vse. Ta načela se bodo toliko bolj upoštevala, če bo stekel pristen socialni dialog, in na splošno, dialog z organizacijami, ki predstavljajo civilno družbo. Kot je priporočeno v sporočilu Komisije ⁽¹⁹⁾, bo EESO v ta namen sodeloval z Afriškim ekonomskim, socialnim in kulturnim odborom ter izmenjeval izkušnje in znanje na vseh relevantnih področjih.

6.7 V razvojni politiki Skupnosti je treba posvetiti večjo pozornost državam s srednje visokim dohodkom, ki pa imajo kljub temu velike notranje težave zaradi revščine in neenakopravnosti. Zato bi bilo treba posvetiti pozornost nenehnemu zmanjševanju deleža pomoči EU Latinski Ameriki, regiji, kjer je neenakopravnost največja in kjer je stopnja revščine v nekaterih predelih držav s srednje visokim dohodkom, kot so Brazilija, Urugvaj in Mehika, zelo visoka. Uvesti bi bilo treba sistem kazalnikov, s katerimi bi se spremljal razvoj položaja v teh državah. EESO poziva EU, da v svoji razvojni politiki nameni več prednosti Latinski Ameriki.

6.8 Odbor se strinja s predlogom Komisije o uvedbi posebnih ukrepov za **prehodne položaje**, ki bodo olajšali razvoj povezav med pomočjo, obnovo in razvojem ter omogočili prilagoditev realnosti spreminjajočega se položaja v ranljivih državah ter, kjer je primerno, dopustili razlike. Iz istega razloga bi bilo treba pri sodelovanju v takih okoliščinah okrepiti preventivne elemente in elemente zgodnjega opozarjanja.

⁽¹⁹⁾ Pospeševanje napredka v smeri uresničevanja razvojnih ciljev novega tisočletja (KOM(2005) 132 končno).

7. Financiranje

7.1 Unija se je obvezala, da bo dosegla vsaj to, kar je bilo dogovorjeno v Monterreyu, in vse kaže, da bo treba to obveznost okrepiti, če želimo doseči razvojne cilje novega tisočletja. Evropski svet v Barceloni marca 2002 je sklenil povečati uradno razvojno pomoč na 0,39 % BDP leta 2006, za katerega se zdi, da je v primerjavi s sedanjim 0,22 % znatna obveznost, toda to je zelo daleč od ravni 0,44 %, ki so jo države članice zagotovile leta 1990. Svet je 23. in 24. maja 2005 zastavil **nove, še zahtevnejše cilje** in se obvezal, da bo povprečje EU doseglo 0,56 % BDP do leta 2010, vendar pa je naredil razliko med 15 starimi državami članicami in 10 novimi. Za doseglo razvojnih ciljev novega tisočletja pa je seveda potrebno še več truda in vztrajnosti.

7.2 Države G8 so se julija 2005 zavezale, da bodo 18 najrevnejšim državam na svetu odpisale celoten multilateralni dolg. To je velik korak naprej, ki ga je treba podpreti. Treba bo počakati, da bo to dokončno potrjeno, in kot je bilo naznanjeno, bodo morda za naslednjih 20 držav veljali podobni ukrepi. EESO je prepričan, da bi bilo treba te ukrepe razširiti in vanje zajeti vse manj razvite države ter jih financirati z resnično dodatnimi viri in ne le s preusmeritvijo sredstev, namenjenih za javno razvojno pomoč.

7.3 Zato bo treba za vključevanje potrebnih finančnih obveznosti v finančne perspektive 2007–2013 poiskati bolj jasn in poseben način, da bo mogoče doseči razvojne cilje novega tisočletja.

7.4 **Načini financiranja** razvoja so se sčasoma spremenili in postopno prilagodili potrebnemu lastništvu partnerjev. Sodelovanje Skupnosti mora biti dolgoročno predvidljivo in temeljiti na večletnih mehanizmi načrtovanja, ki bodo zmanjšali škodljive učinke, ki jih lahko imajo spremembe porazdelitve proračuna in „nestanovitnost“ pomoči.

7.5 Potreba po predvidljivi in stalni pomoči je v nasprotju z načelom letnega usklajevanja nacionalnih proračunov. To je eden od temeljnih razlogov za potrebo po **dodatnih virih financiranja**. Drugi temeljni razlog je, da je treba poleg tradicionalnih finančnih virov zagotoviti dodatna sredstva za razvoj. Ker med državami članicami ni sporazuma o novih virih za dodatno financiranje, ki bi kot sredstvo uvajanja novih virov za doseglo razvojnih ciljev novega tisočletja dopolnil uradno razvojno pomoč, to zavlačuje njihovo uresničenje. V osnovi obstajata dve možni novosti za dodatne mehanizme za financiranje razvojne pomoči. Prva je mednarodna finančna ugodnost *International Finance Facility* (IFF), druga pa mednarodni davki. Razen težav pri pridobivanju politične volje za aktiviranje teh instrumentov v primeru prvega pristopa ostajajo še resna vprašanja glede upravljanja in uporabe sredstev. Kar zadeva

drugi pristop, je glavna težava pridobivanje mednarodnega soglasja za njegovo uporabo. EESO meni, da imata oba mehanizma možnost, da se obdržita in se vzajemno dopolnjujeta. Bistveno je, da se ju aktivira, hkrati pa zagotovi, da ostaneta zares dodatna vira.

7.6 Zagotovitev popolne **nevezanosti** pomoči mora v prihodnjih letih ostati eden izmed ciljev za razvoj. V skladu z mnogimi predlogi o tej zadevi ⁽²⁰⁾ EESO poziva Svet, da pospeši pripravo uredbe o neodvisnosti pomoči od posebnih pogojev in zagotovi, da bodo države članice spremljale to zadevo, ter celo preseže priporočila Odbora za razvojno pomoč (DAC).

7.7 Sedanje stališče držav donatork in predvsem politike EU je usmerjeno v zmanjšanje pomoči za projekte in v financiranje proračunov vlad držav prejemnic, da bi tako pridobile sredstva za razvoj lastnih politik. EESO meni, da to ne bi smelo onemogočati uresničevanja ciljev, ki naj bi bili doseženi s pomočjo EU. Po drugi strani bi ta način financiranja lahko spodbudil načelo lastništva, pod pogojem, da ne nadomesti starega načina spremljanja projektov z novim — političnim — sistemom postavljanja pogojev za smer, ki naj jo ubereta gospodarska in socialna politika.

7.8 Instrumenti za financiranje razvoja morajo biti **usklajeni** z zelenimi cilji. Zaradi obsežnih časovnih okvirov za upravljanje ciklov projektov ali ukrepov, ki so doslej prejeli evropsko pomoč, se zdi potrebna večja prožnost sodelovanja Skupnosti. Nadalje ne bi bilo primerno mešati instrumentov za splošno gospodarsko sodelovanje z instrumenti za razvojno sodelovanje. Razvojna politika je glede na svoje cilje relativno neodvisna, zato je potrebno, da so tudi njeni instrumenti deloma oblikovani po meri, tako glede načrtovanja kot mehanizmov.

7.9 **Prožnost** je še bolj pomembna, kadar obnova poteka v obdobju po vojni ali katastrofi ali v kriznih situacijah, kjer počasnost in neprožnost popolnoma onemogočita ukrepanje. Pobude, kot je Mirovni sklad za Afriko (Peace Fund for Africa), je bolje uskladiti z realnostjo takih okoliščin.

7.10 EU je kot celota kar dobro usklajena z okrepljeno pobudo za zmanjšanje **zunanjega dolga** zelo zadolženim revnim državam (Heavily Indebted Poor Countries Initiative). Ta pobuda pa ne more v kratkem času rešiti dolgoročnega dolga in problema odplačila zapadlih dolgov, kar pomeni, da je treba upoštevati alternative. Komisija je predlagala kratkoročne ukrepe za države, ki si morajo opomoči od vojne ali hude katastrofe, toda ostaja še dolgoročni problem. EESO predlaga

⁽²⁰⁾ Glej mnenje UL C 157, 28.6.2005 g. Zuffiurja o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o dostopu do zunanje pomoči Skupnosti.

več proaktivnih ukrepov v zvezi z dolgom, kot je zamenjava dolga za izobraževanje ali socialne investicije ali možnost odpisa dolga v regijah, ki jih prizadenejo večje katastrofe.

7.11 Posvečanje večje pozornosti **mednarodnim javnim dobrinam** bi moralo pomeniti, da bo na voljo posebno financiranje za njihovo zaščito. V ta namen bi morala EU pripraviti akcijski načrt o pomenu zaščite javnih dobrin in sredstev za njegovo financiranje ter ohraniti prožnost pri razporejanju virov. Kaže, da globalna sredstva in pobude, ki so se zadnja leta izvajale za posebne primere, kot je AIDS, voda, cepivo itd., lahko zagotovijo prav ta element prožnosti, zato bi morala Skupnosti to vrsto pobud, ki so jih nekatere države že pričele izvajati ⁽²¹⁾, še naprej podpirati.

7.12 Kot je že navedeno, EESO predlaga, da se v razvojno strategijo EU vključijo tudi posebni problemi, s katerimi se srečujejo **države s srednje visokimi dohodki**, v katerih pa v nekaterih predelih kljub temu vlada revščina in kjer mnogi prebivalci živijo v pomanjkanju. Kljub temu so v tem primeru posojila ali druge kombinirane oblike pomoči bolj primerne kot vračljiva pomoč. V teh primerih morajo parametri dopolnjevati razvojne cilje novega tisočletja, tako da v skladu z vrhom EU-Latinska Amerika in Karibi, ki je leta 2004 potekal v Guadalajari, za cilj postavijo socialno kohezijo ⁽²²⁾. Za doseg socialne kohezije sta med drugim potrebna reforma upravljanja proračuna in progresiven davčni sistem.

8. PREDLOGI

8.1 EESO je prepričan, da mora boj proti revščini postati ključni dejavnik v pobudah EU za bolj pravično, varnejšo in bolj ekološko odgovorno globalizacijo. Zato mora biti tak boj logično nadaljevanje njenega notranjega modela za gospodarski razvoj in družbeno usklajenost ⁽²³⁾.

8.2 EESO meni, da mora razvojna politika EU imeti ključno vlogo tako pri širjenju temeljnih vrednot EU kot tudi pri preprečevanju škodljivih posledic revščine in neenakosti (pomanjkanje varnosti, izčrpavanje naravnih virov, nenadzorovana migracija). EESO zato predlaga, da bi imela razvojna politika EU enakovreden status kot varnostna politika.

⁽²¹⁾ Evropska komisija je izdelala študijo o dodatnem financiranju razvoja z naslovom: Delovni dokument Komisije o novih virih financiranja razvoja – seznam možnosti (SEC (2005) 467; april 2005) in sporočilo z naslovom Pospeševanje napredka v smeri uresničevanja razvojnih ciljev tisočletja. Financiranje razvoja in učinkovitost pomoči (KOM (2005) 153 končno). Ta dokumenta ponujata različne pobude in predstavljata stališče držav članic glede te teme. Nekatere članice so kljub temu, da stališča niso dokončna, zavzele naprednejša stališča glede novih virov financiranja.

⁽²²⁾ Glej mnenje UL C 112, 30.4.2004 g. Zuffiurja o socialni koheziji v Latinski Ameriki in Karibih.

⁽²³⁾ Na to temo glej mnenje v pripravi EESO z naslovom Zunanja dejavnost Unije: vloga organizirane civilne družbe (poročevalec: g. Koryfidis – UL C 74, 23.3.2005).

8.3 Glede na zgoraj navedeno EESO meni, da bi moralo spodbujanje novega evropskega socialnega modela (socialna ureditev, dosega sporazuma med socialnimi partnerji, univerzalni sistemi socialnega varstva) v smislu globalizacije postati osrednji steber razvojne politike EU.

8.4 EESO meni, da bi zmanjšanje davčnih ovir za izvoz držav v razvoju in subvencij (predvsem subvencij za kmetijstvo) v povezavi z izvoznimi cenami lahko prispevalo⁽²⁴⁾ k zmanjšanju revščine, kljub temu, da so lahko njeni kratkoročni učinki vprašljivi (v primeru, ko države v razvoju, ki so neto uvoznice, prizadene zvišanje cen). Prav tako poziva k reformi Sporazuma o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine. Zato EESO priporoča, da se odpiranje trgovine v deželah v razvoju usmeri v postopno integracijo v svetovne trge, spremljajo pa naj ga programi za krepitev struktur v teh državah.

8.5 EESO predlaga, da bi pridružitveni sporazumi med EU ter različnimi državami in regijami na svetu vključili socialno razsežnost, ki bi vsebovala vsaj spodbujanje spodobnega dela, razvijanje sistemov javnega in zasebnega socialnega varstva in popolno spoštovanje pravic zaposlenih, ki jih vsebujejo temeljne konvencije ILO. EESO predlaga tudi, da bi ti sporazumi zajeli mehanizme za vključevanje organizirane civilne družbe.

8.6 Spodobno delo, kot ga opredeljuje ILO, je bistven dejavnik za izkoreninjenje revščine in izboljšanje socialne kohezije. Zato EESO predlaga, da bi spodobno delo postalo 9. razvojni cilj novega tisočletja.

8.7 Zagovarjanje človekovih pravic je eden od temeljev razvojne politike EU. Zato EESO predlaga, da bi ta politika v regijah, kjer poteka sodelovanje, zajela ukrepe za zaščito oseb, ki se zavzemajo za človekove pravice, tudi človekove pravice na delovnem mestu.

8.8 EESO meni, da bi bilo treba dodati okoljevarstveno razsežnost kot kazalnik učinkovitosti. Prepričan je tudi, da bi bilo treba kot predpogoj za projekte in dejavnosti določenega obsega uvesti študije vpliva na okolje.

8.9 EESO je prepričan, da bi morala razvojna politika EU prispevati k urejeni in pravno varni integraciji migracijskih tokov. Prav tako bi morala spodbujati politiko sodelovanja z državami izvora migrantov in zagotoviti kompenzacije za beg

možganov, odstraniti ovire za nakazila, ki jih migranti pošiljajo domov, in migrantom ponuditi pomoč, da se vrnejo v svoje države in tam ustanovijo produktivna podjetja. Nikakor pa migracijska politika ne sme postati nov vir pogojevanja v razvojni politiki.

8.10 EESO poziva k uskladitvi vseh politik EU z razvojno strategijo in k neodvisnosti razvojne politike, ki bi bila v posebni zvezi z drugimi politikami. EESO je prepričan, da postaja usklajenost razvojne politike Skupnosti in držav članic vedno pomembnejša. Zato je treba vzpostaviti skupno evropsko platformo ali agendo za evropsko razvojno politiko in določiti časovne okvire in sisteme spremljanja za države članice. EESO podpira tudi udeležbo EU in držav članic s skupnimi stališči v multilateralnih forumih. EESO podpira stališče Komisije v zvezi s potrebo po razvojni politiki na evropski ravni, ki bo vključevala tako države članice kot Komisijo.

8.11 Izkoreninjenje revščine med drugim zahteva drugačno razporeditev oblasti in priložnosti. Da bi bilo mogoče doseči ta cilj, je bistveno uskladiti institucije socialne in demokratične pravne države. Potrebna je tudi krepitev organizacij civilne družbe. EESO zato predlaga tudi uvedbo proračunskih postavk, namenjenih temu cilju.

8.12 Po vzoru odnosov EU-AKP EESO poziva Evropsko komisijo, Svet in Evropski parlament, da podprejo širjenje vloge EESO v odnosih z ekonomskimi in socialnimi interesnimi skupinami v drugih regijah, kot so Latinska Amerika in evromediterranske države. EESO poziva politične partnerje, da odobrijo naslednje: politični mandat in finančne vire za udeležbo ekonomskih in socialnih interesnih skupin; institucionalno priznanje dialoga civilne družbe ter njeno formalno in redno udeležbo pri spremljanju pridružitvenih sporazumov, vrhov, skupnih parlamentarnih odborov in političnih področij, pomembnih za civilno družbo, kot sta socialna kohezija in spodobno delo; podporo EESO za spodbudo tako posvetovalne funkcije kot socialnega dialoga v sodelovanju z ILO in drugimi mednarodnimi organizacijami. V tem smislu EESO poziva Evropsko komisijo, Svet in Evropski parlament, da v točki 2.2 skupne izjave o razvojni politiki EU podprejo poseben sklic na EESO kot učinkovit in potreben posrednik v dialogu z lokalnimi ekonomskimi in socialnimi interesnimi skupinami.

8.13 EESO je prepričan, da so pospeševanje stabilnega in demokratičnega okvira za delovne odnose, socialni dialog in spodbujanje socialne odgovornosti gospodarskih družb bistveni cilji razvojne politike EU.

⁽²⁴⁾ Glede na študije različnih mednarodnih institucij je učinkovitost zmanjšanja izvoznih pomoči na gospodarstvo držav v razvoju težko oceniti. Razlikuje se glede na specifično situacijo posameznih držav in glede na sestavo njihovih izmenjav.

8.14 EESO meni, da mora biti dodana vrednost ukrepanja Skupnosti usmerjena v globalne večsektorske strateške cilje. Želi tudi, da bi območja Afrike južno od Sahare postala prednostna naloga, če bodo na tem področju vzpostavljeni pogoji za boljšo upravo. EESO poziva, da bi vse revne države prejele pomoč Skupnosti.

8.15 EESO podpira dejstvo, da bi razvojna politika EU morala posvetiti večjo pozornost državam s srednje visokim dohodkom, ki pa imajo kljub temu velike notranje težave zaradi revščine in neenakopravnosti. Ta opredelitev vključuje latinskoameriške države, s katerimi namerava EU vzpostaviti strateško partnerstvo, pa tudi nekatere azijske države.

8.16 EESO predlaga, da bi ukrepi za odpis dolga, ki so jih predlagale države G8, zajeli vse revne države, financirali pa bi se iz resnično dodatnih virov.

8.17 EESO ugotavlja, da so za doseg razvojnih ciljev potrebni dodatni viri financiranja in ohranitev svetovnih javnih dobrin. Prepričan je, da bi mednarodna finančna ugodnost (IFF) in mednarodni davki (ki bi morali, da bi izpolnili svoj namen,

temeljiti na širokem političnem soglasju) kot vira to omogočila in se vzajemno dopolnjevala.

8.18 EESO je prepričan, da mora biti neodvisnost pomoči od posebnih pogojev eden osrednjih ciljev razvojne strategije EU. Zato poziva Svet, da pospeši pripravo uredbe o neodvisnosti pomoči od posebnih pogojev in celo preseže priporočila Odbora za razvojno pomoč (DAC).

8.19 EESO predlaga uporabo novih ukrepov za izmenjavo dolga, kot je izmenjava za izobraževanje ali socialne naložbe (vračanje priseljencev, krepitev socialnih organizacij itd.).

8.20 Večja učinkovitost pomoči ostaja izziv za vse, ki se s tem ukvarjajo. EESO meni, da bi si bilo treba intenzivneje prizadevati za čim učinkovitejšo doseg razvojnih ciljev.

8.21 EESO meni, da je nujno oblikovati politiko, katere cilj bo povečati družbeno podporo razvojni politiki ter okrepiti državljansko zavest po vsem svetu. EESO bo v sodelovanju z evropskimi institucijami deloval v korist take politike.

V Bruslju, 29. septembra 2005

Predsednica
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Anne-Marie SIGMUND